

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2013 február Nivódíj

Bächer Iván: Egy tudós író (Magyar László Andrásról)

Írni jó.

Mégpedig sok mindenre jó.

Van, aki azért ír, mert fejébe vette, hogy író lesz, az írók társadalmának megbecsült tagja, híres ember, kitüntetett és kitüntető, örök kurátor, akinek minden kolléga keresi kegyét. Más írással akar sok pénzt keresni. Van, aki maga baját akarja magából kiírni, mint a lelki beteg, aki pszichológusnak szegődik, hátha az segít.

És van, aki azért ír, mert ír. Lételeme az írás, illetve nem pontos ez sem, nem muszáj írnia, nem kiírni akar magából valamit, valami titkot, nagyot, vallomást, asztalt beszakító hatalmasat. Ír, mert van.

Magyar László András ilyen író. Lélegzik, gyereket nemz és nevel, ír. Mellesleg kutat, tudós doktor is. (Igazi.)

Általában: nem baj, ha az írónak van polgári foglalkozása; tágabb látást és nagyobb szabadságot adhat az. És jó szolgálatot tehet az írói mesterségnek a tudósi elkötelezettség is; számos tudós költőnk és írónk, Spiró vagy Ferencz Győző példája bizonyítja ezt.

Magyar László András is tudós költő, író. Verseken, novellákon kívül, azoknál tán többet és gyakrabban is publikál szakcikket az orvoslás történetének tárgyköréből, s mellesleg az Orvostudományi Múzeum igazgatóhelyetteseként hivatalnokoskodik is.

A tudósi munka, a pedáns orvosprofesszor apa hatása érződik Magyar prózáján is: a pontos, lényegre törő, szikár mondatok szinte sebészi szikeként tárnak a valót fel. Nincsen itt túlcifrázva, felhabosítva, megemelve semmi. Minek? Elég súlyosak a tények önmagukban is. Magyar nem is ír, csak referál. Regisztrál. És épp ez adja meg különleges erejét.

Magyar egy-egy mondatában egész emberi sorsok sűrűsödnek össze. Íme, pár mondat a *Holmiban* megjelent „Első tíz évem” című írásából.

„Gyermekkoromban a Sziget és a Pannónia (későbbi Radnóti és Rajk) utca sarkán laktunk, a félemeleten, egy négy szoba-hallos, cselédszobás, könyvekkel zsúfolt lakásban. Tizenhat esztendőn át heten éltünk itt, apám, anyám, három nővérem, keresztanyám, valamint jómagam kezdetben egész kicsiny, később lassan növekvő változata. Apám fekete szemüveges, híres és tekintélyes orvos volt, sőt egyetemi tanár, majd klinikaigazgató, anyám érettségizetlen, ám négy nyelven beszélő könyvtáros. Családunkhoz tartozott még két nagymama, egy nagybácsi, egy nagynéni, valamint néhány, többnyire öreg és furcsa rokon.”

Semmi költői és mégis: az egész azzá válik. Semmi megemelés és mégis: föllebeg lassan az egész a magosba.

Magyar László András igazi polgári származék, könyves ember, 19. századi, akitől már a 20. század is idegen. Őnéki a kultúráért, a nyelvtudásért nem kellett küzdenie; von Haus aus kapta azokat. A folytonos munkálkodás, a szorgos ténykedés nem bizonyítási vágyból, feltörekvő igyekezetből fakad, hanem apai, anyai példa nyomán vált vérévé. A dolgokkal, múlttal, családdal, emberekkel való elmélyült foglalkozásnak a dolgokért, múltért, családért, emberekért érzett felelősség az egyetlen hajtóereje. Csinálni kell, mert csinálni kell, mert nincs mi mást csinálni, mint csinálni. Az igazi író mindig a jóistennek ír.

Bár – különösen a családi történeteknél – Magyar szigorúan a megtörtént valóról referál, de ebben a prózában azért ott kísért, imbolyog, tébolyog Örkény, Mrozek, Ehrenburg és a többiek ironikus, költői árnya is.

„Pokol” című novellájában egy megboldogult német kispolgár a pokolra vétetvén Hitlerrel kerül egy cellába. Ő ezt igen sérelmezi, mondván, hogy őnéki a fasizmushoz semmi köze már, szembenézett a múlttal, a nemzeti önvizsgálatot letudta rég. Erre az örök átviszik egy másik cellába. Igen ám, de ott is Hitler ül. És amikor panasza nyomán a derék németet egy harmadik cellába költöztetik, hát mit tesz isten, ott is csak Hitler várja őt. És a negyedikben és az ötödikben is. És kész. Elég jó írás.

Van itt vérfagyasztó humor, könnyfakasztó cinizmus, és persze és mindenekelőtt történelem, velünk élő, bennünk munkáló, minket nyűvő-faragó, húsunkba vágó, soha meg nem fejthető, soha föl nem fogható, soha véget nem érő.

Magyar László András nem görcsöl, nem igyekszik, nem akar nagy író lenni. Csak éppen azzá lesz, magától értetődően, mellékesen, könnyeden, súlyosan.

Igazi nagy öröm fölfedezni őt.

Tetszik

Egy embernek tetszik. Legyél Te az első ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Bächer Iván: Dragomán György újat kezdett** Bächer Iván Dragomán György újat kezdett A Mozdó Világban idén...
2. **Bächer Iván: Évi rendes próza (Kiss Judit Ágnes)** Néhány verssorral kezdeném, nem szokásom szavalni, de most muszáj...
3. **Bächer Iván: Kriszta (Tóth Krisztináról)** Az egyszemélyes bíráló bizottság úgy ítélte meg, hogy a 2009...
4. **Vitányi Iván: A történet rólunk is szól (Domány Andrásról)** Hát eljutottunk idáig. Nem volt könnyű. Valamennyien, a Mozdó Világ...
5. **Bächer Iván: Ír, ahogy a szél fú** Bächer Iván: Ír, ahogy a szél fú Mint a...

Cimkék: **Bächer Iván**